

Dagens Nyheter 21 okt. 1926

De amerikanska valen.

Enligt professor docenten Herbert Tydens andra artikel om de förestående kongressvalen i Amerika.

På grund av de egenartade amerikanska partiförhållandena blir tilligen kandidatnomineringen inom olika partierna av alldeles särskild betydelse. Den brytning mellan olika ideer och ressen som i europeiska stater kom till uttryck i partiorganisationen sig här i långt högre grad gällande om de båda partierna. Det är vid endast av partiernas kandidater mer än vid det egentliga valet striden mellan skilda allmänpolitiska åskådningar utkämpas. I det stora stater där valutgången på för är givet koncentreras intresset på kandidatnomineringen. I de övriga var regleringen av denna helt överlämnad åt partierna själva genom utsägelse av kandidaterna genom partikonvent, d. v. s. representanter av de enrollerade partimedlemmarnas vederbörande valkrets. På grund av korruption som detta system ofta har under senare tid det stora stater antagit lagar, som i de flesta fallen sätter för kandidatnominering och enligt vilka nomineringen sker genom "allmänt val" inom (s. k. direkta primärval). Par- kandidat utses alltså numera genom val, som i allt väsentligt på samma sätt som representation. De valmän som önska delta i nomineringsval måste inom viss detsamma inskriva sig såsom har i något av de partier för kandidater skola utses. De personer önska kandidera ha likaså anmäla sig för valmyndigheten; i de flesta stater tillåtet att kandidera för partier samtidigt, och det är tyvärr amerikansk politik att icke en person anmäler sig som till såväl den demokratiska som republikanska kandidaturen. Personer icke kandidater vid nomineringen eller som besegrats vid ena anmäla sig som "oberoende kandidater vid de egentliga valen".

På grund av partiorganisationen förda makt ha de fristående kandidater så sällan några utsikter att väljas.

Med nomineringsval har det en alltmer påtaglig omväxling i hela det valpolitiska arbetet med två-partisystem följande två valstrider. Agitationen för nomineringsvalet är ofta lika intensiv som vid representantvalet. I de flesta stater står nomineringsvalet i för näringslivet och de kompakta demokratiska kandidaterna äro röststämningarna i många stater vid detta val än vid det följande val.

Det som allt har det nuvarande no-

tionen. Sålunda är det obestriddt att den härskande regimen inom det republikanska partiet lidit en rad svåra nederlag. Detta framgår särskilt av valen av senatskandidater, vid vilka de allmänna politiska tendenserna bäst komma till uttryck, bl. a. på grund av att valkretsarna här i allmänhet äro större än vid valen av kandidater till representanthuset och de personliga faktorerna därför av mindre betydelse. I flera stater ha dessa val inneburit en kraftmätning mellan insurgentblocket och de konservativa, och de radikala ha härvid med val efter val avgått med segern. I de egentliga väststaterna ha de radikala bondeorganisationerna nästan undantagslöst lyckats nominera sina kandidater. Men även i staterna öster om Mississippi ha "regeringskandidaterna" i flera fall blivit slagna. Särskild uppmärksamhet har det väckt att senatorerna Cummins från Iowa — sedermera avliden — och Lenroot från Wisconsin, som tillhört senaten under en följd av år och som offentligt understöts av Coolidge, besegrats av radikala motkandidater. Resultatet av Wisconsinvalet innebär en viktig framgång för den unge radikala senatoren La Follette, som efterträtt sin far som representant för Wisconsin och som energiskt understödde Lenroots medtävlare om den republikanska kandidaturen. Efter all sannolikhet komma insurgenterna att i nästa kongress inneha en obetydligt starkare ställning än tidigare.

I sammanhang härmed ha nomineringsvalen även ådagalagt att en stark opposition förefinnes mot beslutet om Amerikas villkorliga anslutning till den mellanfolkliga domstolen. Det synes otvivelaktigt att de radikala hållning i denna fråga i hög grad medverkat till deras framgångar. I den av Hearst dirigerade pressen framställas valresultatet såsom klara bevis på folkmajoritetens motvilja mot varje närmande till Nationernas förbund. Säkert är att valen inneburit en framgång för den extrema isoleringspolitiken.

Nomineringsvalen ha för övrigt i år i vissa fall kännetecknats av skandaler, som i sitt slag sakna motstycke i tidigare valrörelser. För sex år sedan konstaterades det att vid nomineringsval av republikansk senatskandidat i Michigan den sedermera valde kandidaten, Newberry, och hans anhängare givit ut ungefär 200,000 dollars under valarbetet. Detta ansågs då vara något oerhört, och senaten beslöt först efter långa debatter och med några få rösters majoritet att anse Newberry lagligen vald och låta honom intaga sin senatsplats; samtidigt förklarades i en resolution, att användningen av så stora summor i en valrörelse innebure en verklig fara för det demokratiska systemet. På grund av den allmänna op-

stiska även med hänsyn till amerikanska förhållanden framgår av att de totala utgifterna för alla partier vid 1924 års president- och kongressval icke överstege sex miljoner.

Ur vissa synpunkter framgår att valarbetet blifvande äro avslöjandena för nomineringsvalen i Illinois. Här äro visserligen siffrorna blygsammare; sammanlagt har vid de olika nomineringsvalen inom båda de stora partierna ungefär en miljon utgivits av de olika kandidaterna och deras anhängare. Men uppgifterna rörande de särskilda bidragen äro desto mera uppseendeväckande. Så har det framkommit att en av statens rikaste män, Insull, chef för en rad stora bolag, icke blott till stor del finansierat valrörelsen för båda de främsta rivalerna om den republikanska senatskandidaturen, utan även lämnat vackra bidrag till de demokratiska kandidaternas kassor. "Den okrönte konungen över Illinois' båda partier", som Insull kallats, har tydligen tämligen opartiskt fördelat sina insatser på alla de deltagare i tävlingen som haft några nämnvärda utsikter till framgång. Här till kommer att segraren vid det republikanska nomineringsvalet, Smith, som haft de ojämförligt största kampanjutgifterna, erhållit nära en kvarts miljon av cheferna för olika "public utilities companies", d. v. s. främst vatten-, gas-, elektricitets- och spårvägsbolagen; detta förhållande ställes i sin rätta belysning om det nämnes att Smith för närvarande är chef för det ämbetsverk som bestämmer maximipensionerna för dessa bolag och av vilket dessa alltså äro i hög grad beroende.

Dessa fakta, som klarlagt och offentliggjorts av en av senaten tillsatt kommitté — ledd av den demokratiska senatoren Reed — ha väckt oerhört uppseende och, särskilt vad den radikala pressen beträffar, livlig indignation. Hur vederbörande summor använts är, framhåller man, av relativt mindre betydelse, även om det kan misstänkas att mer eller mindre förtäckt korruption i viss utsträckning förekommit. Det väsentliga är att folkrepresentanterna bli beroende av de finansiella sammanlutningar som lämnat bidrag till deras valrörelser; bolagen betrakta sina bidrag som kapitalplaceringar och vilja ha ränta på sina pengar. Och vilka utsikter har en oberoende kandidat, som icke understöds av bolag och miljonärer, om det behövs miljoner för att föra en valkampanj med utsikter till framgång? Det vore bra mycket bättre, skriver den republikanske senatoren Norris i The Nation, om senatsplatserna öppet utbjödes på auktion till den högstbjudande; då skulle åtminstone pengarna komma statskassan till godo. I samma artikel uttalar sig Norris — i likhet med en annan republikansk senator av det radikala blocket, La Follette — för att de oberoende republikanerna i Pennsylvania skola visa sin motvilja mot de republikanska "valma-

grund av den korruption de... För närvarande synes det... medlet ligga i den public... valarbetet som genom... tillsatta kommittén